

Boży podżegacz - przeczytaj relację ze spotkania, wysłuchaj nagrania i zobacz zdjęcia

Skarga to przedstawiciel teologii politycznej w jej różnych wymiarach

Skarga to przedstawiciel teologii politycznej w jej różnych wymiarach

Przeczytaj relację:

W barbórkowy wieczór odbyło się w Bibliotece Uniwersytetu Warszawskiego spotkanie poświęcone książce *Boży Podżegacz. Opowieść o Piotrze Skardze* profesora Krzysztofa Koehlera, wydanej przez Wydawnictwo Sic! Patronat medialny nad książką objęła Teologia Polityczna. Z autorem dyskutował wybitny znawca naszych dziejów doby staropolskiej, profesor Janusz Tazbir, a całość prowadził Tomasz Stefanek.

Prowadzący zauważył na wstępie, że choć trwa Rok księdza Piotra Skargi (w 2012 roku minęło równo czterysta lat od jego śmierci), oficjalnie ogłoszony przez Sejm, zaskakująco mało pojawiło się publikacji poświęconych słynnemu kaznodziei. Podjął ten wątek profesor Tazbir, przypominając szumne obchody czterechsetnej

rocznicy narodzin Skargi w 1936 roku oraz fakt, że pamięć pośmiertna o jezuitcie nie była zawsze tak samo silna. Niedługo po jego śmierci wspominali go właściwie tylko zastępcy, czyli kaznodzieje królewscy. Na skalę ogólnokrajową pamięć o Skardze rozszerzyła się dopiero w XIX wieku. Profesor Tazbir wskazał na ciekawe zjawisko, że Skargę wykreowało na tak słynną postać pióro genialnego poety (Mickiewicza) i pędzel genialnego malarza (Matejki). Po roku 1945 postać kaznodziei okryło zupełne milczenie z powodu komunistycznej cenzury. Nawet w wolnej Polsce nie interesowano się nim szczególnie. Do tego znaczna część opracowań miała charakter hagiograficzny i służyła jedynie przedłużaniu pamięci o jezuitcie, natomiast wносиła znikomy wkład naukowy. Dlatego, jak podkreślał profesor Tazbir, cieszy książka profesora Koehlera. Podkreślał, że jedną z jej zalet jest zachęcanie czytelnika do współmyślenia i wyrobienia własnej oceny.

Nawiązując do krążącej pogłoski o możliwości wyniesienia księdza Skargi na ołtarze, profesor Tazbir stwierdził, że gdyby wciąż istniała instytucja Adwokata Diabła w procesie kanonizacyjnym, mógłby on znaleźć w książce Krzysztofa Koehlera materiał przemawiający i na korzyść, i na niekorzyść jezuitty, co świadczy o obiektywizmie pracy. Sam autor mówił, że chciał napisać książkę pokazującą postać Piotra Skargi zanurzoną w realiach swoich czasów, polityce, kulturze, bo wszystkie takie czynniki mają wpływ na decyzje człowieka. Przyznał, że nie jest to ani praca ściśle naukowa, ani czysty esej. Jest to natomiast próba pokazania postaci w działaniu.

Tomasz Stefanek zwrócił uwagę na intrygujący tytuł: „podżegacz”, czyli w staropolskim rozumieniu „podpalacz”. Profesor Koehler powiedział, że metafora ognia, gorącości, jest bardzo jezuicka. Żagiew to symbol

drapieżnej religijności. A ksiądz Skarga „podzegał” do ostrego, Bożego przeżywania życia. Postulował, by katolicy prześcignęli protestantów w pobożności, miłości do swojej Matki – Kościoła.

W tym kontekście Tomasz Stefanek zauważył, że Skarga to przedstawiciel teologii politycznej w jej różnych wymiarach: od oczywistych związków polityki i religii, przez koncepcję władzy zanurzonej w teologii, po najgłębszy wymiar, w którym zmaganie między dobrem a złem ma charakter polityczny. Cała aktywność kaznodziei, np. chęć dotarcia do prostych ludzi czy krytyka protestanckiego przeintelektualizowania, to taktyka polityczna, tylko że odnosząca się do domeny wiary, a nie władzy.

Na koniec obaj profesorowie zgodzili się co do przenikliwości księdza Skargi w analizie ówczesnych polskich realiów politycznych. W XVII wieku wolność stała się pustym pojęciem i frazesem, którym z chęcią szermowano w dysputach. Paradoks polegał na tym, że im więcej jej było w debatach, tym mniej w rzeczywistości, bo ograniczała ją potęga magnacka, czego szlachta jeszcze nie widziała. Widział to natomiast ksiądz Skarga i ostrzegał przed tym wyraźnie. Obaj profesorowie nie zgodzili się zatem z krytyką Jarosława Marka Rymkiewicza pod adresem jezuitę, bowiem widzieli w Skardze właśnie obrońcę szlacheckiej wolności.

Katarzyna Górska

Posłuchaj nagrania:

[mp3

plik=http://multimedia.teologiapolityczna.pl/assets/Audio/Bozy_podzegacz_4_XII_20

Galeria:

(fot. Wojciech Gardaś I like Photo Group - serdecznie dziękujemy!)